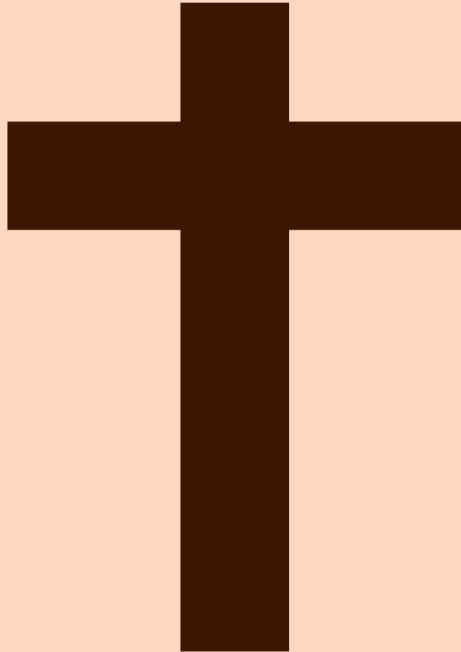

Veqaura Baibel

Portions of the New Testament in the Veqaura (Meauna)
dialect of the Omwunra-Toqura (South Tairora) language of
Papua New Guinea

Veqaura Baibel
Portions of the New Testament in the Veqaura (Meauna) dialect of the Omwunra-Toqura
(South Tairora) language of Papua New Guinea
Sampela hap Nupela Testamen long tokples Veqaura long Niugini

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Veqaura (Omwunra-Toqura or South Tairora)

Dialect: Veqaura (Meauna)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-03-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023
7f17bf7b-ed7f-57a2-89c1-2b7308ad99ef

Contents

Matiu	1
MAAKI	6
RUKI	12
IONI	18

Matiu

13

Sia suqe si sukura uiti tutoraqi pisorara tura

²⁴ Sisasiva mwariro mwo kuaqaa nuase nraase qora timwa nyiro tiro, Kotiva nraase qoraqaa naqisiariva vasirero mwaa kuara votaama vaiso. Vainti mwovano suqe si sukura uiti suku nrai vutaqi mwara tuse

²⁵ uro enaqi nrai nramwunaavaqa vaite mwauvaro mwira nramwutaa mwovano nrinero uiti tutoraqi kuankusa suku sia suqe si sukura pisorave. (Mwi kuankusava vasirero mwira ituvaqa mwira aqavaqa uiti ituvaqa aqavaqa nkuaa qarama vaisaro mwi kuankusara tavavano aasu sia mwitaama uiti tava votaama vairave.)

²⁶ Mwira nramwutaavano sia suqe si sukura mwira vutaqi pise vuvaro uitivano kuankusa vaqamase nkuaaqi kutero mwataqa tava riare suvanta mwira aira vaintivaravano takuovaro mwi kuankusava uiti vaqamase kute vauvanta

²⁷ mwira aira vaintivaravano uro nraaso qora mwata rienta tinta, Nrora vaintio, re suqesi sukurave mwara tutaaro? Ntaintairove mwi kuankusava qovarama viso? tinta.

²⁸ Mwitaa tuvaro nraase qova tiro, Qike, ni nramwutaa mwovano kuankusa mwaqiro uro ni vutaqi mwara tutaaso, tuvanta mwira aira vaintivaravano mwira mwata rienta tinta, Sove te uro mwi kuankusara nuqi saanarave?

²⁹ tuvaro mwiva qao tiro, Sia kuankusa mwira nuqi saate. Né kuankusa nuqitanta uiti vaqamasenta nauku sevorave.

³⁰ Qaqi saivaro uitivanovaqa kuankusavanovaqa nkuaaqi nivuate. Uitivano nroravaqe ne ni sara irara mware nri mwai vaintisua mwitaama tirenave. Né mwi kuankusara nane tuquse rumpase mwaqinta uro tia quara tenta mwiraqaantai uiti tuquse mwaqi ni sarasaapa nraavuqi uro nini mataate tiasarave,

turave. Sisasiva mwi kuaqaa nuase timwa nyurama...

³⁶ Sisasiva mwo kua mwo kuaqaa nuase timwa nyiqiro viro mwiraqaantai mwiva nraase qora mwini se nraavuqi vuvanta mwira nraaqiaravaravano mwiva mwauraqi uro nenta Sisasirara tinta, Re ota tiana kuara mwira nramwutaavano kuankusa mwira vutaqi piso kuara mwi kuara osarara tiri timwa tiviqe te riaare, tinta.

³⁷ Mwira nraaqiaravaravano mwitaa tuvaro Sisasiva mwinravusua timwa nyiro tiro, Vainti mwovano suqe si sukura mwara tuto vaintira osaravano vairero ne mwiva mwauko. Ne mwataqi mwatatai nraaqiarava ne mwi vaintivave.

³⁸ Mwi vaintira vuta osaravano vairero esaa mwatamaata vaiso. Suqe si sukura osaravano vairero Kotira kua rias nraase qorasuama mwariarave. Kuankusa osaravano vairero sia Kotira kua rias nraase qorasuama Saataanira nraaqiarama mwariarave.

³⁹ Mwira nramwutaavano kuankusa suku piso vaintira osaravano vairero mwiva Saataanivave. Sara irara mware nri enara osaravano vairero naantiara mwaa mwatava taiqaari enava vaiso. Sara irara mwarenta nri vaintisua osaravano vairero mwisua naavunyaa vaintinravuve.

⁴⁰ Mwira aira vaintivaravano kuankusa toqase rumpase mwaqinta uro tiaqi quara tonemase naantiara mwaa mwatava taiqaari enaraqaa mwitaama qovara sianarove.

⁴¹ Ne mwataqi mwatatai nraaqiaravama mwaiqi vina mwaa mwatava taiqaari enaraqaa ne naavunyaasua titaarinta mwisua untu ne naqisu mwataragaantai sia suqe si nraase qorasua ni nraaqiaranravu sia suqema nyate mwari nraase qorasua rumpa mwarenta sia suqe si airara mware mwaisua rumpa mwarenta ntitaqinta

⁴² uro tia nrora itaariraqi pisaivanta mwisua tiaqi mwaitanta qara ninta nataqi vinta nyari vai nkutitanta mwaivarave.

⁴³ Mwisua mwini uro pisaivanta suqema nrue mwai nraase qorasua suarivano itainemase itamaqi vivaro Kotiva mwisua qova mwisuaqaa naqisiqi viranta

mwiariqi vivarave. Ini aato vairere mwi kuara osara qintutama riaate, tiro. Sisasiva mwi kuara turama.

14

Sisasiva nruka nroraqaa iquqaantai naaqi vura

²² Sisasiva mwisua sara nyitero mwiraqaantairo nrai vaintivara ntusi tiro, Né mpotuqi mwaari nenta né naane nramai nrukaqi tarenta tarasini uro né vi mwaivaqe ne vainti nraase qora ntusi tiarinta mwini nyari mwaaqani nyari mwaaqani vuate, tiro tuvo.

²³ Sisasiva mwitaa timwase mwiva vainti nraase qora nyari mwaaqani nyari mwaaqani ntusi tiro mwiraqaantai Kotirara sapara siase tiro mwera aataqaa vuvaro ena suvaro Sisasiva aataqaa mwinto nrariaraa mwauvaro

²⁴ mpotuvano nramai vutaqaa vuvaro saaravano tuqi viro Sisasira vaintivaravano mpotuqi mwausua mwini vuarenta tinta sunantai saaravano tuqi vuvarora tiro, nramaivano mpotu sampi raaquqi raaquqi vurama.

²⁵ Saaravano tuqi vuvaro nramaivano mpotu raaquqi raaquqi vi mwauvaro va ataa suvaro Sisasiva nramaiqaa iquqaantai naaqi viro mwira vaintivaravano mpotuqi mwausua vunani vuvanta

²⁶ mwira vaintivaravano takuovaro Sisasiva nramaiqaa iquqaantai naaqi nruvanta mwisua mwira takuenta nroraqamase aatu sinta mpo se tinta, Tovevaanavanove, ti mwauvaro

²⁷ Sisasiva mwisuara va tiro, Né qaqi mwariate. Ne mwivave. Sia aatu siate, tiro tuvo.

²⁸ Sisasiva mwitaa tuvaro Pitaava tiro, Nrora vaintio, re qutaa mwairarere re ni timwa miqe nevaqa nramaiqaa niquqaantai re mwariaranani vuase, tiro. Pitaava mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, So tukuane, tiro.

²⁹ Mwitaa tuvaro Pitaava mpotuqintai mwaavi nero mpotu mwini pisero nramaiqaa iquqaantai naaqi viro Sisasiva sunani vurama.

³⁰ Pitaava mwini vitaro tiro, Ne so nramaiqaa vuasarave, timwa tero takuovaro saaravano nroraqamase tuvaro

Pitaava mwirara nau riovaro aatu itovaro mwiraqaantai mwiva nramaiqi mweva nare utura Sisasirara sapara siro tiro,

³¹ Mpo, nrora vaintio, ni tumwaraane, tuvaro Sisasiva va nrai saquqaantai mwiti Pitaara vite tiro, Re saaravano tuarinarara sia nau riaataarave. Re niara aasu nau riaataarave. Re sia niara taara aato tuataarave, tiro turama.

³² Sisasiva mwitaa timwa sero Pitaara vita mware mpotuqi mwaari novaro saaravano va taiqa vuvanta mwira vaintivaravano mpotuqi mwausua Sisasirara riariamase tinta, Re qutaa Kotira mwaaquvano mwariaro, tinta turama.

26

Sutaasiva Sisasira nramwutaa mwisua ntaquqi sero mono mwaraarirara tura

¹⁴ ...Sisasira 12 nraaqiaravaraqintai mwo vaintivano mwira utu Sutaasi Ikeriotiva mweva nero Kotira aira mwara mwate mwau vaintisua mwisua nrora vaintivaravano mwaunani viro uro mwisua mwata rie tiro,

¹⁵ Ne Sisasira ini ntaquqi uro saarinta né nara soqaave ni mivarave siavo? tuvanta mwisua ori mono 30 nraavu saara nuase mwira mwuvaro

¹⁶ Sutaasiva mwi monora mware mwi enaraqaantai mwisua ntaquqi uro Sisasira saari aarara mpuaamaqi vura.

Sisasiva nrai nraaqiara vaqamase vesasuto sarara nrora

¹⁷ Sia ntoto mpereti sarara omwata nre enanravuva nrinovanta ntaaru enaqaa mwira nraaqiaravaravano Sisasiva sunani nrinenta tinta, Ntaraqive tenravu uro terama mwataarara re vesasuto enarara rietarama mwi sarara nrenarave? tinta.

¹⁸ Mwinravusua mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, Nenravu Ierusalemi mwatusani uro mwi vaintirara mwitaa tiate, Tirinravu mwaara ti mwai vaintiva mwitaa tiro, Ni enama nrinainso. Ne nena nraaqiara vaqamasena ri nraavuqi vesasuto sarara nrarenave tiso, tiate, tiro.

¹⁹ Sisasiva mwitaa tuvanta mwira nraaqiaravaravano mwi sarara Sisasiva tunema senta temwanaama tora.

²⁰ Sara temwanaama tovaro ena suvaro Sisasiva nrai nraaqiaravaravaqa uro sara taintaqaa mwataqaa mwairo

²¹ sara nre mwariro tiro, Ne tiarinta riaate. Iniqintai mwovano nramwutaa vugaa ni govarama saanarove, tiro.

²² Mwitaa tuvanta mwira nraaqiaravara mwuntusa sia suqe suvanta mwinravusua nkuaiqa nkuaiqa Sisasira mwata rie tinta, Nrora vaintio, re niarave tiaro? Sia ne mwivave, sia ne mwivave, timwaqinta vinta.

²³ Mwitaa timwaqi vuvaro Sisasiva tiro, Nrai mpereti mwarase nivaqamase tanaaqi mwaati tumwaraariva mwi vaintiva ni govarama saanarove.

²⁴ Ni mwataqi mwatatai nraaqiarara niara ntaaru enaqaa mwitaa ni ruse kuara qumwaara ratorave. Mwi kuava mwivau vasianarove. Ni mwatani mwatatai nraaqiarara govarama saari vaintirara ne mpo se timwa mwatauko. Mwira nrova sia mwira mwatataqe sove tiatarave, tiro.

²⁵ Sisasiva mwitaa tuvaro Sutaasiva mwira govarama saariva Sisasira mwata riero tiro, Mwaara ti mwariara vaintio, re niarave tiaro? tuvaro Sisasiva tiro, Eo, re tianarave, tiro.

Mpereti sararavaqa uaini nra-mairavaqa timwa tora

²⁶ Sisasira nraaqiaravaravano sara nre mwauvaro Sisasiva mpereti sara mwarase Kotirara suqemave timwase uveqase nrai nraaqiaravara nyiro tiro, Mwaa sarara mwara nraate. Mwaa mperetiva ni mwavanama siso, tiro.

²⁷ Mwitaa timwase Sisasiva uaini nramai mwiraqi vasu kaapura mwarase Kotirara suqemave timwase mwinravusua viti nyiro tiro, Né esaa mwaa nramaira nraate.

²⁸ Mwaa nramaiva ni nraarema siso. Kotiva nraase qora vaqamase nkuaaqa naataruse mwairero qaraasa kua mwatarerove. Mwi kuava kempusaqama vasiarive tiro ni nraarevano mwi kuara kempusaqama saanarove. Ni rusaivaro ni nraarevano naariva vaaqara nraase qora saisaqa sitaro mwisua sia suqe kua nrunka nyataanarove.

²⁹ Ne tiarinta riaate. Mwaa enaraqaaantai ne sia uaini nramai qava nrarenave. Ne sia nraraitina mwitaamaqi vuarinta né ni nkova naqisiariraqi nivaqa uro mwaivaqe ne mwi enaraqaa inivaqa

mwaitana qaraasa uaini nramai nraasarave, tiro.

³⁰ Sisasiva mwitaa timwase nrai nraaqiaravaravaqa Kotirara isi timwase mwevane Orivi taaqigaa vurama.

Pitaava nrai kua tirero siarinara Sisasiva mwira timwa mwura

³¹ Mwinravusua mwini vuvaro Sisasiva mwinravusua timwa nyiro tiro, Nenravu mwate enaqi ni mwaini sentama aatumaqi sanenta vivarave. Kotira vukuqi qumwaara rato kuava mate mwivau vasianarove. Mwitaa tiro:

Sipisipiqa naqisiari vaintira Kotiva mwira nuqutu sairanta sipisipi mwisua aatumase nyiariara nyiariara

sampi mwona mwona vivarave, turave.

³² So naantiara ni mwara qaqi ntivima saqe ne mwarina ini vuni ne naane Kariri mwatani virenave, tiro.

³³ Sisasiva mwitaa tuvaro Pitaava qao tiro. Esaa mwinravusua ri mwaini senta aatumase sanama tenta vivaqe ne aasu rivaqa mwariasarave, tiro.

³⁴ Pitaava mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, Ne tiarira re riaane. Mate enaqi kukoraaravano sia qukarairara re taaramo nrau niara tira sia mwi vaintira takuaukavave tinarave, tiro.

³⁵ Sisasiva mwitaa tuvaro Pitaava qao tiro, Ne sia riarara sia mwira takuaukavave tiasarave, tiro. Pitaava mwitaa tuvanta Sisasira nraaqiara mwonravuvanovaqa mwi kuara aasu tura.

Sisasiva Kotirara uro sapara sura

³⁶ Mwiraqaantai Sisasiva nrai nraaqiaravaravaqa mase uro viro saqava tutoraqi mwira utu Kesemani mwiraqi urone nrai nraaqiaravarara tiro, Nenravu mwaini mwataqaa mwaivaqe ne mwuruni uro Kotirara sapara siase, timwase

³⁷ Pitaaravaqa, Sepetira mwaagutanavaqa, mwinravusua aasu ntita mware mwini vitaro sia suqe aato riovaro mwira mwuntusavano sia suqe suvaro

³⁸ mwiva taaramonravuara tiro, Ni mwuntusavano nroraqamase nitampiso ni rusarero votaama vasisana mwauko. Nenravu mwaagaa mwaitanta ni vaqamase mwaitanta vu mpairase takuetanta mwariate, tiro.

³⁹ Mwitaa timwase Sisasiwa sia muasaqama vire uro vurianantai mwataqaa untu niro Kotirara saparamase tiro, Mpo ni nko, re sove tirere ne nitampi nramaira nraarira votaa re mwi nramaira qaqini mwara saane. So sia ne nena mwaraataaraqaa mwararenave. Ne re mwaraase tinarqaa mwararenave, tiro.

⁴⁰ Sisasiwa mwitaa timwase uro nane nrai nraaqiara taaramonravu sonani untu takuovanta mwinravusua vu ruara suvanta vaite mwauvaro Sisasiwa Pitaarara tiro, Naraqamave né taaramonravu ni vaqamase pataqa mwaritanta sia vu mpaira senta takuetanta mwariavo?

⁴¹ Ininravuara mwinravusua sia suqe aira mwaraate tiro, Saataaniva ininravu amage siasorave mwirara rietanta né vu mpairase takuetanta Kotirara sapara si mwariate. Ininravu mwaranavano mwitaa siataa sisaro ini mwavanavano aasu sia so kempusaqa sisanta mwariavo, tiro.

⁴² Sisasiwa mwitaa timwase qava taaramonravu mwini se uro qava Kotirara saparamase tiro, Mpo ni nko, mwaa kaa-puraqi vasi nramaira sia re qaqini mwara saraitira niara mwira qaqi nraane tirere, ne re mwaraataaraqaa mwaraasarave, tiro.

⁴³ Sisasiwa mwitaa timwase qava uro nane untu takuovanta mwira nraaqiara taaramonravu vu ruara suvanta vaite mwaura.

⁴⁴ Mwinravusua vaite mwauvaro Sisasiwa qava mwinravusua mwini se uro vi Kotirara taaramo nrau sapara siro ota tunemase nkuua qaramase Kotirara saparama sora.

⁴⁵ Kotirara saparama taiqase Sisasiwa uro nanero untu taaramonravuara tiro, Mpo, nenravu qaqi sositantave vaitaavo? Ni mwataqi mwatatai nraaqiarara ni navaatavu mwarenta uro sia suqe si airara mware mwaisua mwisua ntaquqi ni sevarave.

⁴⁶ Ntivivaqenravu vuare. Ni qovarama saari vaintiva nri mwaiso, tiro...

Iutaa vaintinravu ntuqaa Sisasiwa uro sora

⁵⁶ ...Sisasiwa mwitaa tuvanta mwisua mwira navaatavu sovanta mwira

nraaqiaravaravano mwira mwini senta nyiari aatu vurama.

⁵⁷ Mwira nraaqiaravaravano sane vuvanta Sisasiwa navaatavu sosua mwira vita mware Kotira nraavuqi aira mware mwausua mwisua vunyaa vaintivano mwauraqi Kaiapaasira nraavuqi uro sovanta mwi nraavuraqi mwaara osara ti mwau vaintivarsuavaqa, Iutaa vainti nroranravuvanovaqa, suntu nukaama mwaura.

⁵⁸ Sisasiwa vita mware uro se mwauvaro Pitaava niarantai mwisua ntataqi viro Kaiapaasira nraavu mwatusani urone tosani mwaantine vutaqi viro mwi irainarava qovara siarira takuarero uro mwi nraavuraqaa vaivaraara naqisi mwau vaintisua vaqamase mwataqaa mwairo mwaura.

⁵⁹ Pitaava mwini mwataqaa mwauvanta nraavuqi Kotira nraavuqaa naqisi mwau vaintisuavaqa, esaa mwiraqi suntu nukaama mwau vaintisuavaqa, mwisua Sisasiwa rusareranta Sisasiwaqaa muna kua mwataare tuvaro

⁶⁰ sia mwi kuava vauvanta qumina mwi kuara mpuaasitanta mwo vainti mwo vaintivano ntivinta Sisasiwara muna kua tura. Mwitaamaqi aasu vuvanta mwiraqaantai vainti taaratanavano ntivinta

⁶¹ Sisasiwara tinta, Mwaa vaintiva mwitaa tisanta tetana riaunarave. Mwiva tiro, Ne soma Kotira nraavu mpaira sena mwiraqaantai taaramo ena aasu mwarina mwi nraavura qava soqa taiqa saasarave, tisanta riaunarave, tinta.

⁶² Mwitana mwitaa tuvaro Kotira aira mwara mwate mwau vaintisua mwisua vunyaa vaintivano ntiviro Sisasiwara tiro, Mwitaa mwitaama riqaa kua mwate mwariavo? Re mwo? Re nyaritanara narave tinarave? tuvaro

⁶³ Sisasiwa sia kua tiraitiro, tire mwauvaro qava vunyaa vaintivano Sisasiwara tiro, Ne Kotira vuqaa mwaina mwira utu netana riarama qutaa kua tiane tuko. Qutaave Kotiva ri vusitisarave re tiri saisaqa sirera Mesaia vaintivano mwariaro? Qutaave re Kotira mwaaquvano mwariaro? Re tiri timwa timwiqe riaare, tiro.

⁶⁴ Mwiva mwitaa tuvaro Sisasiwa tiro, Re tianara ne mwaa mwivave. Ne tiarinta

né riaate. Né naantiara takuaivaqe ne mwataqi mwatatai nraaqiarava nroraqama vina Kotiva kempusavano mwariarinani mwira saqu tanaranani mwataqaa mwaitana iravuqi tukuasarave, tiro.

⁶⁵ Sisasiva mwitaa tuvaro Kotira aira mwara mwate mwausua mwisua vunyaa vaintivano nrai tuavaaqa nuqeqaamase tiro, Mpo mwiva Kotira vuqaa mwaitaro sia suqe si kuara aasu tiso. Mwo vaintivano mwiraqaa kua mwatataarira qumina aasara nevorave. Takuaate, né vaa riaavaro mwiva Kotira vuqaa mwaitaro sia suqe si kuara tiso.

⁶⁶ Mwira saara né Sisasirara nara kuave tivarave? Né tivaqe riaase, tiro.

Mwitaa tuvanta mwisua tinta, Mwira sia suqe airavano virintoma vaiso. Mwira saara mwira ruseva aasu vaiso, tinta.

⁶⁷ Mwisua mwitaa timwase uro Sisasira vuriqi taara visise mwisua nyai saquqaantai mwira nuqutuse mwira vu aato nuqutuse mwisua mwira mwoqanya kua tinta, Mesaia vaintio, qutaa re kua qovarama sera vaintiva mwairere sia takuaraitira ri nuqutuari vaintira utu tiqe te riaare, tinta tura.

⁶⁸

Pitaava Sisasirara sia mwira takuaurave tura

⁶⁹ Nraavuqi ko timwaqinta vi mwauvararo Pitaava mwaatani mwatusaqaa mwataqaa mwauvararo aira nraase mwovano Pitaara aaqani viro mwirara tiro, Revaqa Sisasira mwaata Karirinyaavama mwariaro, tiro.

⁷⁰ Mwiva mwitaa tuvaro Pitaava mwisua ntuqaa mwaitaro qao tiro, Re tiana kuara sia ne mwira qintuta surave, tiro.

⁷¹ Mwiva mwitaa timwase uro tosa gentana mwauvararo aira nraase mwovano Pitaara takuero mwiraqi ntivi mwausua timwa nyiro tiro, Mwaa vaintiva Sisasira Naasaretinyaara vaqamase mwaivave, tiro.

⁷² Mwitaa tuvaro Pitaava saqu iqiqaa se tiro, Sia ne mwi vaintira takuaurave, tiro.

⁷³ Mwitaa timwase sia muasaqama mwauvanta mwiraqi ntivi mwausua Pitaava mwaunani uro nenta mwirara tinta, Sisasira nraaqiaravaravano mwi

mwatanaasua mwariavara qutaama revaqa nkuua mwi mwatanaava aasuma mwariaro. Mwisua tiri kua kuantase tianemase revaqa kuantase ti mwariaro, tinta.

⁷⁴ Mwisua mwitaa tuvaro Pitaava qava saqu iqiqaa se tiro, Ne sia qutaa kua tiariro Kotiva soma ni nuqutu saanarove. Ne qutaa tuko. Né ti mwaria vaintira sia ne mwira takuaurara né tiavo, tiro. Pitaava mwitaa tuvaro vaa kukoraaravano gukarora.

⁷⁵ Kukoraaravano gukarero suvaro Pitaava mwiraqaantai Sisasiva timwa mwi kuara riero. Sisasiva mwitaa turave. Kukoraaravano sia gukarairara re taaramo nrau niara tira sia ne mwira takuaurave tinarave tu kuara Pitaava riatero mwiva mwaqani vuvaro mwira mwuntusavano sia suqe suvaro mwiva nroraqamase natora.

27

Sisasira qunama tora

⁵⁷ Ena suvaro Arimatianyaava vaaqara irainara mwato vaintiva uro ne. Mwira utu Sosepiva mwiva Sisasira nraaqiaravano mwaura.

⁵⁸ Mwi vaintiva uro ne Pairaativa mwau-raqi uro Sisasira mwavana miqe mwaqina qunama taase tuvaro Pairaativa nrai naqu vaintisua titero Sisasira mwavana mwira mwiare tuvaro

⁵⁹ Sosepiva uro Sisasira mwavana satarigaantai itu mwataqaa se qaraasa vaaqa tasuqu vaaqara mwarase mwira araavumase

⁶⁰ mwaqi untu nrai naantiara qutu vuarinarara rietaro ori ukutoraqi mwira mwate nrora ori mwo mwira raapuqi vi ori ukutora mwira oqaa suvaite mwini se yuvanta

⁶¹ Mariaava Makataaranyaavavaqa, mwira kokova mwo Mariaavavaqa, mwitana mwataqaa mwauvararo mwutu mwatani Sisasira mwiraqi qunamoto oriva vaura.

MAAKI

4

Vaintivano sara suku pisaqi vurara tura

¹ Sisasiva nruka tosani uro mwariro nraase qora mwasaasa timwa nyiase tuvanta nraase qora vaaqaravano ntunu nukaama mwainta mwira ututuma sovarora tiro, Sisasiva pisero mpotuqi uro mwaari nero mwiraqi mwataqaa mwairo nramaiqaa mwauvanta nraase qoravano mwutuni nramai tosana mwaura.

² Mwisua nramai tosana mwataqaa mwauvaro Sisasiva mwo kua mwo kuaqaa nuase tiro timwa nyura.

³ Sisasiva tiro, Ne tiarinta riaate. Vainti mwovano sara suku pisarero vurave.

⁴ Mwiva sara suku pisaqiro vuvaro sini sukuvano aara tosani untu nuvaro kurivano mwiri mwira nramwa sorave.

⁵ Mwitaa suvaro sara suku mwonravuvano ori mwataqaa untu nuvaro mwatavano sia mwevaniqama vau mwatava vasuvarora tiro sukuvano untu niro vaavaama kutovaro

⁶ suarivano nrinero itamaqi viro aasaraqama sovaro mwira tuqavano sia mwataqi mwevani vurara tiro, aasarama urave.

⁷ Mwitaa suvaro sara suku mwonravuvano kuankusa kutoraqi untu niro kuankusa vaqamase nivuvaro kuankusavano suku mwira numwaqu sovaro sukuvano sia tava riorave.

⁸ Mwitaa suvaro sara suku mwonravuvano suqe su mwataqaa untu niro suqemaseniviro uro suqema tava riatovaro sini suva mwira aatarase niviro uro suqe tava vaaqara tava riatovaro sini suva mwira aatarase niviro uro suqe tava vaaqara tava riatorave, tiro.

⁹ Sisasiva mwi kuaqaa nuase timwa taiqase tiro, Ini aato vasirente mwi kuara qintutamase riaate, tiro.

¹⁰ Sisasiva kua timwa nyi taiqa sovanta nraase qoravano nyiari mwaqa nyiari mwaqa vuvaro Sisasiva nraria mwauvanta mwira nraaqiara 12 nruvanovaqa mwo susuavaqa Sisasiva mwaunani nrinenta Sisasiva mwi

kuaraqaa nuase tu osarara sia qintutama siraitinta, mwisua Sisasira mwata riovoro

¹¹ Sisasiva mwisua timwa nyiro tiro, Kotiva nraase qoraqaa naqisiari kuara qumpau tai kuara mwi kuara Kotiva iniara qaqi sairanta mwi kuara osara riaate timwase mwiva qaqi nraase qora qaqini mwaisua mwi kuara osara sia qintutama sera timwa nyiane tisana ne mwi kuaqaa nuase mwisua timwa nyitana sia mwi kuara osara mwisua timwa nyuko.

¹² Ne mwo kuaqaa nuase tiarinta nraase qoravano rientama sia qintutamase rievare.

Mwisua ni kuara aato tarase sia qintutamase rievare.

Mwisua nyiari sia suqe si airara qaqira pisaisarove

Kotiva mwisua nyiari sia suqe si airara mware kuara nukaama nataanarove, tiro.

¹³ Sisasiva mwitaa timwase mwonravusuara tiro, Né mwo? Ne mwi kuaqaa nuase tu osarara né siave qintutama riaavo? Né sia mwi kuara osara qintutama riaraitinta naantiara ne mwo kuaqaavaqa nuasena tiari kuara né ntataama senta so qintutamase rievare?

¹⁴ Ne ota mwi kuaqaa nuase tu osarara ini timwa nyirenave.

Vaintivano sara suku mwataqi pisora mwi kuara osara vairero Kotira kuama vaiso.

¹⁵ Sara sukuvano aaraqaa untu nora mwira osara vairero vainti nraase qora mwonravuvano mwi sukura votaama mwariasuave. Mwi vainti nraase qorasua Kotira kua riaavaro Saataaniva nrinero mwisua vu aato mwuntusaqintai mwi kuara navisi mwarairave.

¹⁶ Ori mwataqaa untu ni sukura osara vairero nraase qora mwonravuvano mwariasuave. Mwinravusua Kotira mwasaasa rienta mwi kuarara riarimase mwarivaro

¹⁷ kuavano sia mwisua mwuntusaqi visanta mwi nraase qorasua sia mwi kuara mwo nraru mwo nraru riaraitinta mwariavanta, mwi kuara saara mwo sia-sua mwisua sia suqema utu nyatare sia-vanta mwisua tiri rivorave tinta Kotira

kua vaa qaqira pise mwaria vainti nraase qorasua mwariarave.

¹⁸ Nraase qora mwonravuvano kuankusa kutoraqi piso sukura votaamase mwariasuave.

¹⁹ Mwi nraase qorasua Kotira kua rienta mwiraqaantai mwisua mwataqiaa irainarara nroraqamase riaqinta vitanta monorave mwo irainararave riariamagi vitanta mwo irainara mwo irainara mwararenta riaqinta vinta Kotira kua qaqira pisaavaro Kotira kuavano sia mwi nraase qorasuaqi vaisanta mwariarave.

²⁰ Mwisua mwitaa siavanta mwo vainti nraase qoravano suqe mwataqaa untu ni sukura votaama mwariasuave. Mwi nraase qorasua Kotira kua rienta mwi kuarara qutaave tinta mwi kuara riaqinta vinta suqe aira Kotirani mwaqi vuarave. Mwisua sininravuvano Kotira kua rietanta aatarase suqe aira Kotirani mwaqi vinta mwariavanta sini nraavuvano mwisua aatarase suqe aira Kotirani mwaqi vinta mwariavanta sini nraavuvano mwisua aira aatarase suqe aira Kotirani mwaqinta vuarave, tiro. Sisasisiva mwi kuara turama.

5

Sairasiva Sisasisira uro vitora

²¹ ...Sisasisiva mpotuqi viri nane nrukaqi tare sinyaa tarasini vuvanta mwini nraase qora vaaqaravano suntu nukaa nukamase Sisasisiva mwaunani ututuma mwauvaro

²² vainti mwovano mwi mwatusaraqi mwaara nraavuqaa naqisi mwauva Sairasiva mwiri nriri Sisasisiva takue uro mwira iqtarani untu niro

²³ mpo se tiro Sisasisira tiro, Ni naavuravano qutuariva mwataqa vaiso. Revaqa vaa nritara rena saqu mwiraqaa mwatairaro mwira qaravano taiqairaro so qaqi mwariarive, tiro.

²⁴ Mwi vaintiva mwitaa tuvaro Sisasisiva mwiravaqa vura.

³⁵ ...Sisasisiva mwiravaqa aarana vi mwauvanta vainti mwonravuvano Sairasiva nraavuqintai nritanta Sairasiva vitenta mwirara tinta, Mpo, ri raavuravano qutu viso. Mwaara ti mwai vaintira re sia navaata vuane, tuvaro

³⁶ Sisasisiva mwinravusua kua riero mwaara nraavuqaa naqisu vaintirara tiro, Sia aatu siane. Re niara nroraqamase riaane, tuvo.

³⁷ Sisasisiva mwitaa timwase mwiva Pitaaravaqa, Semisiravaqa, Semisira qata Soniravaqa, mwinravusua aasu ntita mware

³⁸ uro Sairasiva nraavuqi uro takuovanta vainti nraase qoravano nroraqama senta mpo tinta nate mwauvaro

³⁹ Sisasisiva nraavuqi mwaari nero tiro, Narare ne nate mwariavo? Mwi kuaasiva sia qutu viso. Mwiva qaqi vaite mwaiso, tuvo.

⁴⁰ Sisasisiva mwitaa tuvanta mwisua Sisasisiva tu kuarara qaqi aaritari suvaro Sisasisiva esaa nraase qora raagu mwaaganani se kuaasi mwira nrosua qosuavaqa, taaramonravu nraivaqa nrusuavaqa, Sisasisiva mwinravusua aasu ntita mware kuaasivano qutu vunani uro

⁴¹ mwira saqu tuaarere nriri kuanantai tiro, Tarita kumi - mwaa kuaasio, ne riara nti vuane tuko, tiro.

⁴² Sisasisiva mwitaa tuvaro mwi kuaasiva vaa ntiviro nrue mwauvo. Mwi kuaasiva 12 isi mwarasova ntiviro viro nriri mwauvanta mwinravusua mwira takuenta mpo mpo tinta saqu nunkinkiraara tenta tinta mwauvaro

⁴³ Sisasisiva mwinravusuara irora siro tiro, Ne mate takuaa airara sia mwo vaintivaqa timwa nyiate. So mwaa kuaasirara sara aasu mwiate, tuvo. Sisasisiva mwi kuara turama.

6

Sisasisiva pata sara vaaqara vaqamase nura

³¹ Mwo ena vaaqara nraase qoravano Sisasisiva takuarenta vitare nritare si mwauvanta Sisasisiva nriri vaintivaravaqa sia so sara nrarenta qaqi mwauvaro Sisasisiva mwitaa tiro, Vivaqenravu sia vaintivaqa sisanta uro mwariare, tiro.

³² Mwitaa timwase nriri vaintivaravaqa ntitero mpotuqi mwaari nero nramai nrukaqi tarero qumina santa virero vura.

³³ Mwinravusua mwini senta vuvanta vaaqara nraase qoravano mwinravusua takuenta mwinravusua mwini virenta sunaniara rienta mwo mwatusaqi mwo mwatusaqintai mwisua sanenta nramai

nruka tosanata mwata nuna sanenta uro Sisasisiva vuase tunaniara mwisua nanenta uro nenta.

³⁴ Mwisua nanenta uro novaro Sisasisiva uro ne mpotuqintai mwataqi mwaavi ne takuovanta nraase qora vaaqaravano nukaa sinta mwauvaro Sisasisiva mwisuara mpo tiro mwitaa tiro, Vaintivano sia sipisipigaa naqisi mwarisanta sipisipivano nyariara sampi nrue mwaria sipisipisua mwisua votaasua mwaa nraase qorasuavaqa sampi nrue mwariavo, tiro. Mwitaa timwase Sisasisiva mwinto mwaitaro mwisua mwo kua mwo kua timwa nuvo.

³⁵ Sisasisiva kua tiaqi vuvaro suarivano tukiro vuvanta Sisasisira vaintinravuvano mwirara tinta, Mwaini qumina mwatasantave. Ena siaso.

³⁶ Re nraase qora ntusi tiranta mwisua mwo mwatusa mwo mwatusa nruenta ori ninta sara mwaraate. Mwisua sia saravaqa mware nriasuave, tuvo.

³⁷ Sisasisira vaintinravuvano mwitaa tuvaro Sisasisiva qao tiro, Néntavano sara mwisua niate, tiro. Mwitaa tuvanta mwinravusua qao tinta, Te nrora orive 200 ki-naave sove ninta sara mwasenta mwisua niaraarave? tuvo.

³⁸ Mwisua mwitaa tuvaro Sisasisiva nrai vaintinravu mwata riero tiro, Nara nara mpereti sarave vaiso. Né uro takuaate, tiro. Mwitaa tuvanta mwinravusua uro takuenta Sisasisira timwa mwinta tinta, Mpereti sara nkuua saquru aasu vaiso. Tavusa taarama aasu vaiso, tuvo.

³⁹ Mwinravusua mwitaa tuvaro Sisasisiva nraase qorara tiro, Né esaa musau santa mwataqaa mwariate, tiro.

⁴⁰ Mwitaa tuvanta mwisua mwo santa 50 nrauvuvano mwataqaa mwauvanta mwo santa 100 nrauvuvano mwataqaa mwauvanta mwitaamaqi vinta vinta esaa nraase qoravano mwataqaa mwauvaro

⁴¹ Sisasisiva mpereti nkuua saquru mwase tavusa taarama mwase naavuni takuetaro Kotirara saparamase sarara suqemave, tiro. Sisasisiva mwitaa timwase mpereti sara uveqase mwiva nrai vaintinravu niro tiro, So né sara mwarenta uro mwisua nivanta mwisua esaa nraate, tiro. Sisasisiva mwitaa timwase mwiva tavusa taaramavaqa mwase airase nyuvo.

⁴² Sisasisiva mwi sarara nrai vaintivaranravu nyuvanta mwinravusua uro nraase qora nyuvanta mwisua esaa so nrorama.

⁴³ So nrovanta Sisasisira vaintinravuvano mwiraqaantai vunato tuara nrora tua mwarenta uro nraase qoravano mperetivaqa tavusavaqa nretanta viti piso sarara suntu senta nrora tua 12 nraavu ntunu senta kuraama sorama.

⁴⁴ Mwi enara 5000 qoravano mwi sarara nrovanta nraase vaaqaravanovaqa mwi sarara nrorama...

10

Sisasisiva Vatimiasira vu mpaيرا sora

⁴⁶ Sisasisiva nrai vaintivaravaqa viro Seriko mwatusani uro viro mwi mwatusara aatarero vire suvanta nraase qora vaaqaravano mwira vataqinta vi mwauvaro vu qimpa vu vaintiva Vatimiasira Timiasira mwaaquvano mwariro mwitaa su irainarara naaru tiro miate ti mwau vaintiva aara tosanani mwataqaa mwairo.

⁴⁷ Mwiva mwini mwaitaro Sisasisiva Nasaretinyaava nritaraarirara riero mwiraqaantai mwiva nroraqamase Sisasisira saparamase tiro, Sisasio, Ntevitira mwaaquo, re niara mpo tiane, tuvo.

⁴⁸ Vu qimpa vu vaintiva mwitaa tuvanta nraase qora vaaqaravano mwirara irora sinta tinta, Re o suvaitaane, tuvaro mwi vaintiva sia mwisua kua riarero qava nroraqamase saparamase tiro, Ntevitira mwaaquo, niara mpo tiane, tiro.

⁴⁹ Vatimiasiva mwitaa tiaqi vuvaro Sisasisiva mwiraqaa ntiviro mwairo tiro, Sapara sivaro nriarive, tuvanta mwisua vu qimpora saparamase tinta, Re riarimase mwariane. Nti vuane. Mwiva ri sapara siso, tinta.

⁵⁰ Mwisua mwitaa tuvaro vainti mwiva nrai vaaqa utora raaqu qaqini se ntiviro Sisasisiva ntivi mwaunani vuvaro

⁵¹ Sisasisiva mwira mwata riero tiro, Ne ri ntataa siase tukare re nriaro? tuvaro vu qimpa vuva tiro, Mwaara tiara vaintio, re ni mpu mpaيرا saane tina nrukavave, tiro.

⁵² Mwitaa tuvaro Sisasisiva tiro, Re so vinarave. Re niara mwiva so ni saisaqa sianarove tiararoma ri vuvano suqema viso, tiro. Sisasisiva mwitaa tuvaro mwira vuvano mpaيرا vuvaro mwi vaintiva so

takuora. Mwiva so takuova Sisasivavaqa mase aarana vura.

12

Uaini sana mwara tutoraqaa sia suqemase naqisu vaintisuara tura

¹ Sisasiva mwitaa timwase mwo kuaqaa nuase mwisua timwa nyiro tiro, Vainti mwovano uaini sana mwara tute tosani urisa rate mwata qukuse uaini tava tatarira ututuse vaivaraara tainta utute mwate niarani mwo mwatani virero siro mwo susua timwa nyiro tiro, Né ni uaini vutaqaa ninani naqisi matenta né sini uaini tava siqisenta nénta mwaretanta sini uaini tava mwara ninani mataate, tiro. Mwitaa timwase mwiva niarani mwo mwatani vurama.

² Mwini uro mwauvaru uaini tava siqu enava nrinovu mwiva nrai aira vainti mwo titero tiro, Re uro ni nraasoqaa naqisi mate mwaisuara tiranta uaini tava ninanivaqa siqi mataate, tuvaro

³ mwira aira vaintivano mwini vuvanta mwira nraasoqaa naqisi mwate mwau vaintisua mwira aira vainti navaatavu senta saavuqaantai mwira nuqutuse mwatenta sia uaini tava siqi mwiraitinta, qaqi mwira titovaro uro nane vura.

⁴ Qaqi uro nane vuvaro nraaso qova nrai aira vainti mwo titovaro vuvanta mwira nraasoqaa naqisi mwate mwausua mwira aira vainti qiata rasenta sauri irainara mwurama.

⁵ Mwitaa suvaro nraaso qova nrai aira vainti mwo titovaro vuvanta mwisua mwira rusenta. So mwitaamaqi vinta sini mwira aira vainti titosua saavuqaantai nuqutusenta sini rusorarama tina.

⁶ Mwira aira vaintinravu taiqa sovaro vainti nkuaiqa aasu mwaura. Mwi vaintiva nraaso qora mwaaquvano mwauvaru mwira qova nrai mwaaquara mwuntusa nuvaro mwau vaintiva mwauvaru mwira qova mwiravaqa naantiara esaara titero tiro, Mwisua ni maaqu takuenta niara mwira mwaaquve titanta mwira suqema mwatevarave, tiro.

⁷ Mwitaa timwase nrai mwaaqu titovaro mwini vuvanta mwira nraasoqaa naqisi mwate mwau vaintisua mwira mwaaqu takuenta nrai timwa mwi nrai timwa mwinta tinta, Mwira qova qutu viraro

mwaa vaintiva nrai qora mwatavaqa mwitaa irainaravaqa mwaraarivama mwaiso. Mwaraiyage te mwira rusaararo mwiva mwarare siari irainarava tirini aasu vasiarive, tinta.

⁸ Mwisua mwitaa timwase mwira mwaaqu navaatavuse ruse mwaatani mwaati mwira pisorave, tiro.

⁹ Sisasiva mwitaa timwase mwiva nraase qora mwata rie tiro, Mwisua mwitaa surara tiro, nraaso qova nrai mwaaqu rusorara ntataave sianarove? Nraaso qova nrine nrai nraasoqaa naqisi vaintisua ru taiqase mwonravuara tiro, Né ni nraasoqaa ninani naqisi mataate, tianarove.

¹⁰ Né siave Kotira vukuqi mwaa kuara saara nitanta riaavo? Mwi kuava mwitaama tiso:

Ori nraavu utitanta mwo oriara sia suqe orive timwase qaqira pisaa oriva mwi oriva pusa oriqama viso.

¹¹ Kotiva mwi orira mwarase nroraqama sairara tinta, te Kotira aira takuentanta suqe airave turo, turave.

Kotira vukuqi mwitaama qumwaa torave. Né siave mwi kuara qumwaa tetantave qintutama riaavo? tiro.

¹² Sisasiva mwitaa tuvanta Iutaa nrora vaintivaravano qintutama riovaro Sisasiva uaini vutaqaa nraqisi mwato vaintisuara titaroma mwiva mwisuaqaa nuase tuvanta mwisua Sisasira navaatavuse ko mwiare timwatenta nraase qoravano mwiraqi suntu nukaa nukasusua tiri irora sivo tinta mwisua aatu sinta sia Sisasira navaatavu saraitinta, qaqira pisenta vurama...

15

Sisasiva Pairaativa mwauunani vitaqinta uro sora

¹ Mwi qararaara togaqi Kotira aira mwara mwatate mwau vaintisua mwisua nrora vaintivaravaqa, Iutaa nrora vaintivaravaqa, mwaara osara ti mwau vaintisuavaqa, esaa kaanasori vaintivaravaqa, mwisua suntu nukaama vinta mwaitanta mwisua tiare tu kuara suntu nukaama mware Sisasira seni sanaqaantai mwira rumpa mware Pairaativa kamaanira nrora vaintivano mwauraqi uro sora.

² Uro sovaro Pairaativa Sisasira mwata riero tiro, Qutaave re Iutaa mwatanyaa-sua ntaarunya vaintivano mwariaro? tu-varo Sisasiva tiro, Re tiarava ne mwaa mwivama siso, tiro.

³ Mwitaa tuvanta Kotira aira mwara mwate mwau vaintisua mwisua nrora vaintinravu mwo kua mwo kua saara Sisasira irora si mwauvaro

⁴ Pairaativa mwisua kua rietaro qava Sisasira mwata riero tiro, Re siave nyari-vaqa tinarave? Mwisua vaaqara kua saara ri irora si mwariavo, tiro.

⁵ Mwitaa tuvaro Sisasiva qava kem-pusaqamase sia kua tiraitiro mwauvaro, Pairaativa vaaqara aato ti mwaura.

Naqu vaintisua Sisasira kuaritarama mwatenta mwira nuqutura

¹⁶ Pairaativa nrai naqu vaintisua ntaquqi Sisasira pisovanta mwisua mwira vitaqi uro kamaanira nraavuqi se mwisua nyiari sena naqu vaintisua esaa sapara sinta suntu nukaama mwainta

¹⁷ Sisasirara mwoqanyaa kua tinta ntaarunyaa vainti vaaqa votaa sura rumpa mwataare tinta nraare vaaqa rumpa mwatenta mwiraqaantai quki sana mwarase qututumase ovaqa vota-mase Sisasira qiataqaa qumwa tenta

¹⁸ munaqamase mwisua nyiari ntaqu vuriqaa mwatetanta muna kua timwa mwinta tinta, Iutaa mwatanyaa ntaarun-yaa vaintio, re mwarirave? tinta.

¹⁹ Mwitaa timwase mwisua saavuqaan-tai Sisasira qiata nukavusenta mwiraqaa taara visise mwira vuqaa tori naqunta-nenta muna riariasitanta mwaura.

²⁰ Mwitaamaqinta vitanta mwira nuqutu senta aaritara sinta taiqase mwiraqaantai mwisua nraare vaaqa rumpa mwatora avanuse Sisasira nrai tuavaaqa utu mwatenta mwira satariqaa niri rutenta siritarenta Sisasira vita mwarenta vurama.

Sisasira satariqaa niri rutenta siritora

²¹ Naqu vaintinravusua Sisasira satariqaa niri rutenta siritarenta sitanta mwira vitaqi mwatusa mwaaganani aarana vi mwauvaro vainti mwovano mwira utu Saimoniva mwintairo nrora mwatu-sani virero suvanta mwisua mwirara kempusaqamase tinta, Sisasira satari

re mwara qu mwarera uro mwataane, tuvaro Saimoniva mwira satari mwara qu mwarero uro mwatora. Saimoniva Sairini mwatanyaa mwiva Arekisantasua Rupusua mwitana qovama mwaura.

²² Mwisua Sisasira vitaqi uro qumina santa Korokotave tunani sora. Ko-rokota mwaa kuaragintai tirenta, Qiata Mwusaari santave, tunani Sisasira uro se

²³ uaini nramai mwiraqi sunkavu irainara kuantase mwato nramaira mwira mwirenta suvaro Sisasiva sia nrora.

²⁴ Sia nrovanta mwisua mwira sa-tariqaa nirigaantai rutenta mwira tu-avaaqa mwarase ntasua ntasua so mware-varave timwase mwisua kaati ruanema setanta ori pisetanta Sisasira tuavaaqa ntusamase mwarora.

²⁵ Toqaqi suarivano mamatama vau-vanta Sisasira satariqaa rutora.

²⁶ Mwira satariqaa rutenta Sisasira qiatani kua mwo mwira ko timwa mwato kuara qumwaara ratenta satariqaa rutovaro mwi kuava mwitaama tiro, MWAA VAINTIVA IUTAA MWATANYAA-SUA NTAARUNYAA VAINTIVE, tiro. Mwi qumwaarava mwitaama vaura.

²⁷ Mwisua Sisasira satariqaa rutetanta Sisasiravaqa vainti taaramavaqa ruto-vanta mwitana muara mware mwausua mwauvanta mwisua vainti mwo Sisasira saqu tanaranani niri rutenta vainti mwo Sisasira saqu saantotanani niri rutora.

²⁸ (Sisasiravaqa mwitanavaqa rutorara tiro, Kotira vukuqi kua mwo qumwaara tova mwiva qovara sura. Mwitaama tiro: Mwiva sia suqe si vaintisua vaqamase mwarianarove, tura.)

²⁹ Mwitaama rutovanta nraase qora-vano vitare nritare sinta mwiri takuenta nyari vauru iqisenta Sisasira sia suqe kua timwa mwatenta tinta, Qike, re tira, Kotira nraavu mpaara senama taaramo enaqaa aira mwaretanama qava soqa taiqa saasarave, tianara mwo?

³⁰ So rena saisaqa siane. Rena sa-tariqaantai miavi naane, tinta.

³¹ Mwisua mwitaa ti mwauvanta mwisua tunemasenta Kotira aira mwara mwate mwausua mwisua nrora vaintivar-avanovaqa, mwaara osara ti mwau vain-tisuavaqa, mwisua Sisasirara aaritarama mwate tinta, Mwiva mwo siasua nraasu

saisaqa si mwaiva siama nrai so saisqaq sianarave.

³² Mwiva Kotiva titai vaintiva Mesaia vaintivanove mwaiso? Mwi vaintiva Is-araari mwatanaa ntaarunya vaintivanove mwaiso? Saqe te mwaitanta takuaararo mwiva nrai satariqaantai miavi nero mwatani tukirere te mwirara qutaa tiare, tinta...

16

Sisasiva qutu vuraqintai qava qaqi ntivura

¹ Sarareqaa Iutaa mwatanaasua mwaara ena taiqovanta Mariaava Makataaranyaa nraasevanovaqa, mwira kokova Iemisira nrovavaqa, Saromevavaqa, mwi nraas-esua ori aquse sugemase mwunta vu irainarara mwaqinta Sisasira mwavanaqaa gumwatarenta vura.

² Saante toqaqi suariano mwirini nruvanta mwinravusua Sisasira qunama toraqi virenta vura.

³ Aarani vitanta mwinravusua nrai mwata rie nrai mwata rie sinta tinta, Tenravu mwini uro naararo ntavave ori nrora qentana suvaito orira raaqu timwataanarove? Mwi oriva nrora orima vaiso, tinta.

⁴ Mwitaa timwase mwinravusua nri-nenta takuovaro ori qaqinani raaqu qaqini sova vaura.

⁵ Orivano mwitaama vauvanta takuenta mwinravusua oriqi mwerane takuovaro vainti mwo qaraasa vaintivano tasuqu tuavaaqara ututo vaintiva mwiraqi sini saantaqi mwataqaa mwaura. Mwiva mwiraqi mwauvanta mwira takuenta mwinravusua aato suvaro

⁶ mwiva tiro, Sia aatu siate. Sisasira Nasaretinyaara satariqaa rutaa vaintira nénravu mwira mpuaasi mwariavo? Mwiva sia mwaaqi mwaiso. Mwiva qaqima ntiviso. Nénravu takuaate. Mwaini mwira mwataanani siama mwaiso.

⁷ So mwaa kuara mwaqinta uro mwira nraaqiaravaravaqa, Pitaaravaqa, timwa nyiate. Mwitaama timwa nyiate. Mwiva naane ini ntuni Kariri mwatani viso. Nénravuvaqa mwini uro vinta mwira takuevarave. Ntaaru mwiva mwaitaro mwirara ininravu timwa nyura mate

mwivama qovarama viso. Mwi kuara timwa nyiate, tiro.

⁸ Mwiva mwitaa tuvanta aatu sitan-tara tinta mwinravusua Sisasira qunama toraqintai mwevane sanenta aarani vitanta sia mwosuavaqa timwa nyiraitinta vura.

RUKI

7

Taqe nraase mwira mwaaquara tura

¹¹ ...Sisasiva mwo mwatusa mwira utu Neni mwatusani vuvanta mwira vaintivaravanovaqa vaaqara nraase qoravanovaqa Sisasira vataqinta vuvaro

¹² Sisasiva mwi mwatusara qentaqaa uro takuovanta mwi mwatusaraqintai nraase qoravano qutu vu vaintira mwarenta mwira qunarenta timwa tenta nrurama.

Qutu vu vaintiva taqe nraase mwira mwaaquvano mwauvanta vaaqara nraase qoravano mwi nraaseravaqa mwasenta nruvaro

¹³ Sisasiva mwi nraasera takuovaro mwira mwuntusa nruvaro Sisasiva mwi nraaserara mpo se tiro mwirara tiro, Sia nataane, tiro.

¹⁴ Sisasiva mwitaa tiate uro qinkera tumwarovanta vaintinravuvano qinkera mwira mwarosua mwiraqaa mwataate mwauvaro Sisasiva tiro, araasa vaintio, ne riarra qaqi nti vuane tuko, tiro.

¹⁵ Tuvaro qutu vu vaintiva ntiviro qutu-raqintai ntiviro kuavaqa tuvaro Sisasiva mwi vaintira nrai nrora mwurama.

¹⁶ Sisasiva mwitaa suvanta vainti nraase qora esaa nroraqamase aatu itovanta Kotira utu tuaare renta tinta, Mpo paropeti vainti nroravano tiri vutaqaa qovarama viso. Te Kotira nraaqiara suraro mwiva sia tiri pisaivave, tinta. Mwisua mwitaa tuvaro Sisasiva aira mwaro mwasaasava esaa Iutaa mwaatanivaqa Iutaa mwata mwataqa vau mwatusaniaravaqa viro mwi kuava vitaro nritaro suvanta esaa mwi kuara riorama.

12

Kotira aatu aasu aatu sinta mwariate turama

⁴ Ni namwunaao, ini mwavana aasu rus-esua sia mwisua aatu aatu siate. Mwisua ini rusenta ini mwaranavaqa sia so ruse-varave.

⁵ Né ntara aatuve sivara siavo? Saqe ne ini timwa nyiase. Né Kotira aatu aatu siate. Mwiva kempusaqa siva mwaitaro

mwiva vainti mwo ruse mwiraqaantai so mwi vaintira qutu visua vuanani untu pisaisaro mwaiso. Eo, ne iniara tina, Né Kotira aatu aatu sinta mwariate tuko, tiro. Sisasiva mwi kuara turama.

Vaaqara irainara mwatato vaintirara turama

¹⁵ ...Sisasiva esaa vainti nraase qora timwa nyiro tiro, Né surauri mwariate. Né vaaqara irainarave vaaqara monove mwarenta mwirara nroraqamase nau riaqi vivo. Né vaaqara irainara mwatate so mwaiqi vuaraarave tivo. Vaaqara irainaravano sia ini saisaqa siranta né suqemase mwaiqi vivarave, tiro.

¹⁶ Sisasiva mwitaa timwate mwiva mwo kuaqaa nuase timwa nyiro tiro, Vainti mwovano vaaqara irainara mwatova sarasaapa mwo utuse mwiraqaantai vaaqara sarasaapa mwase

¹⁷ nrai timwase rie tiro, Ne ntaa nraavuraqive mwaa sarasaapara mwataasarave? Esaa ni nraavuqi sarasaapavano suaiqa siso, tiro tuvo.

¹⁸ Mwitaa timwate mwiva qava tiro, Saqe ne esaa nraavu nuquraasena qava nrora nraavu vaaqara nraavu soqasena mwiraqi sarasaapavaqa mwitaa si irainararavaqa mwataase.

¹⁹ Ne mwi airara taiqa sena mwitaa tiase, Ne suqema mwauko. Vaaqara sarasaapavaqa vaaqara irainaravaqa vaisana ne vaaqara isi qaqi mwaiqi vina mwaa sarasaaparavaqa nramaiavaqa nramwaqi vina suqemase mwariasarave tiase, tiro.

²⁰ Mwi vaintiva mwitaa tuvaro Kotiva mwira timwa mwiro tiro, Sia ri vu aato vaisarave. Mate enaqi re qutu vinarave. Re qutu viraro rena tutaase tiana irainarara mwovano mwi irainarara mwaraanarove turave, tiro.

²¹ Sisasiva nraase qora mwitaa timwa nyiro mwi kuara taiqase mwiva mwisuara tiro, Vaintivano soqaara aasu nau riaqi viro esaa soqaa vaaqara mwatataiva mwairaro Kotiva mwi vaintirara tiro, Ri soqaa qumina irainarave. Ne takuaukara re mwaaqu vainti mwariaro. Re qaqi qutu vinarave tianarove, tiro. Sisasiva mwi kuara mwitaa turama.

15

Raumpirima vu vaintirara

Sisasiva mwaa kuara timwa te tiro:

¹¹ Nraaru vainti mwovano qora nraaqiara taarama mwatatova mwauvaro

¹² naantiaraava mwaitaro nrai qorara tiro, Naantiara re ni miase tina irainarara mate vaa miane, tiro. Mwitaa tuvaro mwira qova nrai mwato irainarara nuqaagamase nrai nraaqiaratana mwora mwiro mwora mwiro suvaro

¹³ mwira mwaaqu naantiaraava pataqaa mwaitaro mwira qova nrai mwu irainarara mwosua nyiro ori mwarero untu niarani mwo mwatani mwariase tiro vura.

Mwiva niarani mwo mwatani viro mwini mwaitaro mwiva sia suqe vaintinravuvaqa mwariqiro viro

¹⁴ nrai ori uro taiqa sero. Mwira orivano taiqa vuvaro mwauvaro mwi mwatarani sia saravaqa vaunani nrora qaaranovaro

¹⁵ mwiva mwaaqu vainti mwaitaro mwi mwatanaasua mwo vaintiqaa aira mwarorama. Mwiva mwo vaintiqaa aira mware mwauvaro mwirara uro quara sara nyiane tuvaro

¹⁶ mwiva quara sara nyiro tiro, Mpo, nevaqa quara sara viti nyura nraataarave tuvaro mwira sara mwiari vaintiva sia mwauvaro

¹⁷ nraataa suvaro mwi vaintiva mwariro aato tusero nau riase tiro, Ni nkora saiqa vaintivaravano vaaqara sarasaapa nre mwariavana ne mwaanto mwaitana sara nraataa sisana mwauko.

¹⁸ Sage ne nena nkova sinani nanena vuase. Ne uro nanena mwirara mwitaa tiase. Ni nko, ne Kotira vuqaavaqa ri vuqaavaqa qaqiraqa si airara mwarauko.

¹⁹ Ne mwitaa sinarara tina, ne sia so ri nraaqiara suqeva mwariasarave, Ne ri saiqa vainti aasu mwariasarave. Ne uro nanena ni nkora mwitaa tia mwiase, tuvo.

²⁰ Mwi vaintiva mwitaa tiase mwi ntviro nrai qova sunani nrurama.

Mwiva mwini aarani viro mwira qora nraavu mwataqa nruvaro mwira qova mwira mwutu takue mwiva mwirara riariamase sanero uro mwira mwaaqu navaatavuse mwira suvuqamase mwauvaro mwira mwaaquvano tiro,

²¹ Ni nko, ne Kotira vuqaavaqa ri vuqaavaqa qaqiraqa si airara mwarauko. Ne mwitaa sukavara tina, ne sia so ri nraaqiara suqeva mwariasarave, tuvo.

²² Mwitaa tuvaro mwira qova nrai aira mwaro vaitirara timwa nyiro tiro, Né uro tuavaaqa suqera aasu mwaqinta mwiri mwira mwiase. Saantavavaqa iraravaqa mwasenta sumwataate.

²³ Purumakau nraativaqa rusenta suntaate. Mate mwaasua mwirara riariamasaare.

²⁴ Ni maaquvano qutu viso tukaro qaqi nrinainso. Ni nraaqiaravano raumpirima viso tukaro qaqi qovarama viso, tuvo. Mwira qova mwitaama timwase riariamase sarasaapa mwase mwisua mwira vaasua utunurama.

²⁵ Mwisua mwira vaasua uti mwauvaro mwira vasaava saiqaqintai nrinero riovanta

²⁶ isi ti mwauvaro riero mwiva nrai qora aira vainti mwo mwira riovaro mwiva mwitaa tiro,

²⁷ Ri qatavano mwevantai nrinainso ri qova mwirara riariamase purumakau nraati rusero sunta mwataiso. Mwiva ri qata suqemase vitase mwitaa riariamase mwaiso, tuvo.

²⁸ Mwitaa tuvaro mwira vasaava mwauvaro rara itovaro iqiru tusero sia nraavuqi virero mwaatani mwauvaro mwira qova mweva nero mwira sapara suvaro mwira mwaaquvano mwitaa tiro,

²⁹ Ne vaaqara isi ri aira mwarenta mwaitana sia ne mwo enavaqa ri kua anuauko. Ne nena tontivaravaqa riariamasaare tukara re sia memeraa nraati mwonku nuqutu sera ni miaro.

³⁰ Mwaava ri mwaaquvano nraaserara nuaararo mwaitaro mwiva re mwiana irainarara mwarero untu taiqase untu nane nrisarama re mwirara purumakau nraati suqera qumina mwirara nuqutu sera mwiaro, tuvo.

³¹ Mwitaa tuvaro mwira qova qao tiro, Ni maaquo, re nivaqa mwariaravave. Ne mwu irainarara tentatana mwataunarave.

³² Ri qatavano qutu viso tukaroma qaqi nrinainso. Mwiva raumpirima viso tukaroma qaqi qovarama viso. Mate te mwirara riariamase mwariare, turama.

Sisasiva mwi kuara turama.

16

Sisasiva Rasarusirara tu kuara

¹⁹ Sisasiva mwitaa timwa sero mwiva mwo kua nraase qora ntu nusua timwa nyiro tiro, Vainti mwovano vaaqara irainara mwatatova suqe tuavaaqa nukutova mwo nrau mwo nrau suqe su sarara aasu nretaro mwauvo.

²⁰ Mwi vaintiva mwi sarara aasu nretaro mwauvaro vainti mwovano mwira utu Rasarusiva mwauvanta mwosua mwi vaintira vitenta uro vaaqara irainara mwato vaintira qentaqaa i sovaro mwiva mwinto mwauvo. Mwi vaintiva sia irainaravaqa mwato vaintiva mwaaqu vaintivano mwauvaro nrumwaaravano esaa mwira mwavanamaata vauvaro

²¹ mwi vaintiva mwaitaro vaaqara irainara mwato vaintiva sara nretaro viti piso sarara mwi sarara aasu nrarero mwauvo. Sia irainara mwato vaintiva mwinto mwitaa mwauvanta vairi mwonravuvano vitare nritare sitanta mwira nrumwaara mposu nrorama.

²² Sia vaaqara irainara mwato vaintiva qutu vuvanta naavunyaasua mwira vita mwarenta uro Avarahaamuva nrai saivaqava mwaunani i senta. Mwira uro i sovaro mwinto mwauvaro

²³ vaaqara irainara mwato vaintiva mwivavaqa qutu vuvanta mwira mwataqi qunama tovaro mwiva qutu vusua mwaaqani mwaitaro qara nuase mwauvo. Mwitaa mwaitaro mwutuni takuovaro Rasarusiva mwinto Avarahaamuravaqa mwaitaro sugema mwauvo.

²⁴ Mwinto mwitaa mwauvaro mwiva Avarahaamurara saparamase tiro, Avarahaamuo, tiri qo, niara mpo timwa mataane. Re Rasarusira vusi tiraro mwiva uro nrai saqu nramaiqi naasero untu ni maaqirigaa mwatairaro ni maaqirivano sumpama vuarive. Ne nrora tia itairaqi mwarinama qara nina mwauko, tuvo.

²⁵ Mwitaa tuvaro Avarahaamuva qao tiro, Ni mpaio, re riaane. Re nraaru qaqi mwau enara suqe irainara mwate mwauro Rasarusiva sia suqe irainara aasu mwatovave. Mate mwiva mwaanto mwaitaro sugema mwaisara re mwinto mwaitara qara nira mwariaro.

²⁶ Re qava rie mwaiqe mwo kua ri timwa mwiase. Re mwariaranta te mwauro qina nroravano vutana vaiso. Mwaintai vuaso mwintai nriaso tiro Kotiva qina nrora mwataiso, tuvo.

²⁷ Avarahaamuva mwitaa tuvaro mwi vaintiva tiro, Mpo tiri qo, re Rasarusira vusi tiraro mwiva ni nkora nraavuqi uro mwaitaro

²⁸ ni nkata mpasaa nkuaanania saquru timwa nyiarive. Mwisuavaqa mwaini ita virani nrivo, tuvo.

²⁹ Mwitaa tuvaro Avarahaamuva qao tiro, Mosesivavaqa paropeti vaintivaravaqa qumwaarara to kuava vaiso. Mwisua mwi kuara so rieverave siavo, tuvo.

³⁰ Mwitaa tuvaro qaqi mwau enara vaaqara irainara mwato vaintiva tiro, Siave, tiri qo, Avarahaamuo, qutu vuari vaintiva uro nane timwa nyisanta mwisua mwira kua rietanta qaqiraqa si airara pisevarave siavo, tuvo.

³¹ Mwitaa tuvaro Avarahaamuva qao tiro, Mwisua Mosesira kuavaqa paropeti vaintivara kuavaqa sia rientente, qutu vuari vaintiva uro nane tiari kuaravaqa mwisua sia so rieverave siavo turave turama. Sisasiva mwi kuara turama.

22

Sisasira navaatavu sora

⁴⁷ Sisasiva mwini mwaitaro kua qaqi ti mwauvanta vaaqara vaintivano nrinora. Sisasira nraaqiara 12 nravuqintai Sutaasiva vaaqara vainti ntita mware mwiva naane mwisua ntuni nriroro Sisasiva mwaunani nrinero uro Sisasira mota nare uti mwauvaro

⁴⁸ Sisasiva tiro, Sutaasio, re ni mota sera ni mwataqi mwatatai nraaqiarara nramwutaa ntuqaave ni qovarama senarave? tiro.

⁴⁹ Sisasiva mwitaa tuvanta mwira nraaqiaravara mwira vaqamase mwausua takuovanta mwisua Sisasira navaatavu sarenta uti mwauvanta mwinravusua Sisasirara tinta, Nrora vaintio, tenravu paipaqontai mwisua tuqu saanarave? tinta.

⁵⁰ Sisasira nraaqiaravaravano mwitaa tuvaro mwinravusuaqintai mwovano Kotira aira mwara mwate mwau vaintisua

mwisua vunyaa vainti aira vainti mwo tuquuse mwira aato tuqu sovaro untu nuvaro Sisasiva sove tiro

⁵¹ timwase mwi vaintira aatoqaa nrai saqu mwatatovaro mwira aatovano tavana vura.

⁵² Kotira aira mwara mwate mwau vaintisua mwisua nroranravuvanovaqa, Kotira nraavuqaa naqisi mwau kiripuvanovaqa, nrora vainti mwonravuvanovaqa, mwisua Sisasira navaatavu sare nrusuara Sisasiva tiro, Né kamaanira vaqamase naquari vaintira votaamase navaatavu sarentave né paipavaqa saavuvaqa mware nriavo?

⁵³ Ne ini vaqamasena mwo nrau mwo nrau Kotira nraavuqi mwaiqina vi mwaukanta né sia ni navaatavu saarave. So mate mwaa enava ini enama vaiso. Mate rupisiqi mwariari irainava kempusaqama sianarove, tiro.

23

Sini tosani ruto vaintiva kua tura

³⁹ Kamaanira kua anuo vaintiva mwovano sini tosani rutova mwivavaqa Sisasira sia suqe kua timwa mwi tiro, Qutaave re Mesaia vaintivano mwariaro? Re renavaqa tiritanavaqa saisaga siane, tiro.

⁴⁰ Mwitaa tuvaro kamaanira kua anuo vaintiva mwovano qao tiro, Re siave Kotira aatu siaro? Mwisua tiritana votaa-mase mwiravaqa rutaavo.

⁴¹ Mwisua tiritana so rutaavo. Mwisua tiritana sia suqe aira saara tiritana rutaavo. Mwi vaintiva sia qaqiraqa si airara mwaraiavave, tiro.

⁴² Mwitaa tiase mwiva Sisasirara tiro, Sisasio, ri nroraqama saari enaraqaa re niaravaqa riaane, tiro.

⁴³ Mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, Ne ri timwa mwiarira riaane. Mate re nivaqamase suqe mwatusani mwarinarave, tiro.

Sisasiva qutu vura

⁴⁴ Mwitaa tuvaro suarivano mamatama nruvaro mwiraqaantai rupisima vuvaro sia suarivano itovaro rupisi aasu rutovaro suari tukiviro 3 kirokuqaa suvaro qava ataama vura.

⁴⁵ Ierusalemi mwatusani Kotira nraavuqi tausa votaama vuraqi nrora vaaqa siritova vutaqaa nrai nuqe vuvaro

⁴⁶ Sisasiva satariqaa mwaitaro nroraqamase oi aai tiase, tiro, Ni nko, ni mwarana mwarane, tiro. Mwitaa tiase Sisasiva qutu viro.

⁴⁷ Sisasiva qutu vuvaro naqu vaintisua qiata vaintivano Sisasiva mwitaa sura takuero Kotira utu tuaarere tiro, Qutaama mwaa vaintiva suqema nrue mwai vaintivave, tiro.

⁴⁸ Mwitaa tuvanta mwo susua mwi irainarava qovara sura takuarenta suntu nukaama vusua mwisua mwaitanta takuama senta mwiraqaantai mwisua nyari mwaaqani nyari mwaaqani narenta vitanta mwuntusa sia suqe suvanta nyari mwuntusa nuqutuse vura.

⁴⁹ Mwisua vuvanta Sisasira vataqi nrue mwau nraase qorasuavaqa, nraase mwonravu Kariri mwantantai Sisasira vataqi nrue mwausuavaqa, mwisua niarani mwaitanta mwi irainarava qovara sura takuora.

24

Emeasi mwatusaniara vu vaintitana-suara tura

¹³ Mwi enaraqaa Sisasira nraaqiara taaratanavano mwo mwatusa Emeasi mwatusani virenta vura. (Taputantai voqaama Vegaurani voqaama mwira votaama Ierusalemi vauvaro Emeasi mwatusa vura.)

¹⁴ Mwitana aarani vitanta Sisasira rusokuara timwaqi vinta.

¹⁵ Mwitana timwaqi vuvaro Sisasiva nrai nrinero mwitana vaqamase uro vuvanta

¹⁶ mwitana Sisasira takuenta sia mwira qintutama takuaraitinta, mwo vaintivanove tuvaro

¹⁷ Sisasiva mwitanara tiro, Netana aarani nritantama nara kuave nrai timwa mwi nrai timwa mwi vi mwariavo? tiro.

Mwitaa tuvanta mwitana uro mwiraqaa ntvivinta mwitana mwuntusavano sia suqe suvanta mwaura.

¹⁸ Mwovano Kiropaasiva Sisasira mwata rie tiro, Mwaa enara vaaqara vaintinravuvano mwiri Ierusalemi ni mwarivara re nkuainkuvanove nanau govarama vi kuara siave riaaro? tiro.

19 Mwitaa tuvaro Sisasisiva, Nara kuave? tuvanta mwitana tinta, Sisasisira Nasaretinyaara kuave. Mwi vaintiva paropeti vaintivano mwaitaro Kotira vuqaavaqa nraase qora ntuqaavaqa nrora aira mwaretanta suqe kua aasu tirave.

20 Mwiva mwitaa si mwarisanta Kotira aira mwara mwate mwaria vaintisua mwisua nrora vaintivaravanovaqa, tiriqaa naqisi mwariasuavaqa, mwisua kamaanira mwira mwivararo mwiva mwira rusaate tisanta mwira niriqontai satariqaa rutaarave.

21 Te ntaaru mwi vaintirara Kotira mwira titaisaro mwiva mwo mwatanasua aatarase tiri Isaraari mwatanasuaqaa naqisiarivave tunarave. Kua mwovaqama vaiso. Mwira rusaavaro mate taaramo ena nritaraiso.

22 Mate tetana nraasenravuvano tia kuara rienta isarama vuro. Mwinravusua ota toqaqi mwira qunama taaraq i uro nenta sia mwira mwavana takuaavo.

23 Mwi nraavusua uro nanenta mwiri tiri timwa timwi mwitaa tinta, Naavunyaa-sua tirinravuara mwiva qaqima mwaiso, tiavo, tiarave.

24 Nraasenravuvano mwitaa tiavanta tirinravuqintai mwo vaintinravuvano mwira qunama taaraq i uro vi uro takuaavaro nraasenravuvano tia kuava mwivauma vaisanta mwinravusuavaqa mwira mwavana sia takuaarave, tinta.

25 Mwitana mwitaa tuvaro Sisasisiva mwitana timwa nyi tiro, Siave initana vu aato vaiso? Ntaaru paropeti vaintivaravano timwato kuara nétana mwi kuara qutaave tiataara vaisanta nétana gasomase mwi kuara rie mwariavo.

26 Nétana siave riaavaro Kotiva titaari vaintiva mesaia vaintivano itavi irainarara mwaraqi viro mwiraqaantai nroraqamavi kempusa vaintivano mwar-ianarove, tiro.

27 Mwitaa timwase Sisasisiva Mesaia vaintiara Kotira vukuqi qara qumwaara rato kuara mwitana timwa nyirero tosarero Mosesira vukuqintai timwa nyiqiro viro paropetivara vukuqintai timwa nyiqiro vura.

28 Mwitaa ti mwauvararo mwitana virenta su mwatusava mwataqaa vauvararo Sisasisiva aarana qaqi virero votaama uti mwauvanta mwitana qao tinta,

29 Mate ena sianarove. Pisera tiritanavaqa vaitaane, tuvaro Sisasisiva mwitanavaqa mwairero nraavuqi vura.

30 Sisasisiva nraavu mwiraqi mwaitaro sara taintaqa mwitana vaqamase mwataqaa mwai Kotirara suqeve timwase mpereti sara uveqase ntusamase nyuvanta mwitana vu aato qintutama vuvanta qintutama rienta

31 mwitana mwira qintutamase takuovaro Sisasisiva mwitana ntuqaantai qumpau vura.

32 Sisasisiva qumpau vuvanta mwitana nrai timwa mwi nrai timwa mwi tinta, Mpo, mwiva aarana nritaro Kotira vukuqintai kua tiritana timwa timwi mwaisaro qutaama tiritana mwuntusaqintai suqe siso, tinta.

33 Mwitaa timwase mwitana vaavaama ntivinta mwiri nane Ierusalem uro Sisasisira nraaqiara 11 nraavu mpuaamase takuovanta mwinravusua mwo vaintinravu-vaqa suntu nukaama mwainta tinta,

34 Nroravano qutaama qava qaqi ntiviso. Saimoniva mwivama mwira takuaivo tuvanta

35 mwitanavaqa aarani nruenta takuovara mwisua timwa nyi tinta, Mwiva mpereti sara uveqa saisanta mwiraqaantai tetana nrora vainti qintutama takuunarave, tinta.

Sisasisiva nrai nraaqiara ntuqaa qovarama vura

36 Mwitana kua mwisua timwa nyi mwauvararo vaavaama nroravano mwivama qovarama viro mwisua aaqani ntivi tiro, Ini mwuntusavano qisaaqama vasiarive, tiro.

37 Mwitaa tuvanta mwisua nroraqamase aatu si tinta, Vaanavano qovarama viso, tuvaro Sisasisiva mwisuara tiro,

38 Né narare aatu si mwariavo? Né nararave niara taara aato nauri rie mwariavo?

39 Né ni iqu saqu takuaate. Ne mwivama suko. Sia vaanavano ni votaamase mwati-vaqa mwusaarivaqa vaiso, tiro.

40 Mwitaa timwase mwiva nrai iquvaqa saquvaqa tia nyuvanta

41 mwisua mwoqamase riaria sinta saqu nunkinkiraarate tinta, Sia mwirara qutaave tiare, tuvaro Sisasisiva mwisua mwata rie tiro, Sara nraariva vairove? tuvanta

⁴² tavusa suntatora pataqa mwira mwu-
varo

⁴³ Sisasiva mwisua ntuqaa mwaitaro
mwarase nrora.

⁴⁴ Sisasiva tavusa nramwase mwisua
timwa nyi tiro, Ntaaru ne inivaqa mwai-
tana ne mwaa kuara ini timwa nyurave.
Niara ntaaru Mosesiva vukuqi qumwaara
rato kuarave, paropeti vaintivaravano
qumwaara rato kuarave, Saami vukuqi
qumwaara rato kuarave, ne ini timwa ny-
itana mwi kuava mwivauma vasianarove,
turave, tiro.

⁴⁵ Mwitaa timwase mwisua Kotira
vukuqi qumwaara rato kuara qintuta-
mase riaate tiro Sisasiva mwi kuara mwi
kuara mwisua timwa nyi tiro,

⁴⁶ Mwaa kuara qumwaara ratorave, Me-
saia vaintiara mwiva ita vuari irainara
mwaqi uro qutu viro taaramo ena mwari
qava qaqi ntivuanarove.

⁴⁷ Mwiraqaantai né ni airara ni utuara
rietantama nraase qora timwa nyiqi vi-
tanta sia suqe si aarara pisaivaro Kotiva
né sia suqe airara mware kuara nrunka
nyataanarove, tiate. Mwi kuara timwa
nyiqi vitanta Ierusalemni naane mwi
kuara timwa nyiqi vinta mwiraqaantai
mwo mwatanaasua mwo mwatanaasua
timwa nyiqi vuate.

⁴⁸ Nénravu nénta ntuqaantai mwi airara
mwi irainarara takuaarave.

⁴⁹ Ni nkova nrai saqu iqiqaa mwatero
nena ini nyirerave tiarinara nevano
mwira titaariro tukuarive, Né mwaa
mwatusaraqi mwaiqi vivaro naavuntai
mwiva tukiro iniqaa mwaitaroma ini
kempusa nyianarove, tiro.

Sisasiva naavuni vita mwarora

⁵⁰ Sisasiva mwitaa timwase mwiva
mwisua ntitaa mware Ierusalemni mwatusa
mwini se Vetaani mwatusani uro ne nrai
saqutana tuaarase mwisua suqema
nyate.

⁵¹ Sisasiva mwisua suqema nyate mwait-
aro mwiva mwisua mwini sovaro mwira
naavuni vita mwarora.

⁵² Sisasiva naavuni vuvanta mwira
nraaqiaravara mwini so vaintivarasua
suqe suvanta mwiri nane Ierusalem-
ni vinta uro mwini mwaitanta Kotira
nraavuqi uro Kotira utu tuaareraqinta vi
mwaurá.

IONI

3

Nikotimasiva Sisasira uro takuora

¹ Parasi vainti mwovano mwauvaro mwira utu Nikotimasira. Nikotimasiva Iutaa mwatanaasua ntarunyaa vainti mwaura.

² Mwiva mwariro enaqi uro Sisasira takuero tiro, Mwaara ti mwariara vaintio, te takuauraro Kotiva ri titaisarara tira, re mwaara kua ti mwariarava nrira siaro. Sia Kotiva ri saisaqa sitirina, re siama nrora aira mwaraaratirinao, tiro.

³ Mwiva mwitaa tuvaro Sisasiva mwira timwa mwiro tiro, Ne qutaa kua tiarira riaane. Vainti nrora tuaiva mwairaro mwira sia qavavaqa mwatatairere, mwi vaintiva siama Kotiva naqisiari mwatusara so takuaanarove, tiro.

⁴ Tuvaro Nikotimasiva qao tiro, Ntataa sirarove nrora tuai vaintira qava mwatataanarove? Mwiva qava nrai nrora visosaqi viqetairarove mwira nrova mwira qava mwatataanarove? tiro.

⁵ Tuvaro Sisasiva tiro, Ne qutaa tuko. Nramaiqi mwatataariva mwairaro sia Kotira Mwaranavano mwira qava mwatatairaro mwiva sia Kotiva naqisi mwatusarani vuanarove.

⁶ Mwavana mwataava nrai mwavana mwataara aasu mwatatairave. Mwaranavano mwarana aasu mwatatairave, tiro. Ini qava mwatataari kuarara ne ri timwa mwukara re mwi kuarara isaramave vuaro? Sia mwitaa siane. Ne mwo kuaqaa nuase ri timwa mwirenave. Saaravano titaro mwini mwini vuataa sisaro viso.

⁸ Saaravano tuqi visara re sia mwira takuaraitira, re mwira quka aasu rianarave. Re saaravano nriari osararave mwiva vuari osararave sia qintutama ri-aaro. So Kotira Mwaranavano mwatatai osarava mwira votaama vaiso, tiro.

⁹ Sisasiva mwitaa tuvaro Nikotimasiva tiro, Ntataama serove mwitaa sianarove? tuvaro

¹⁰ Sisasiva tiro, Re Isaraari mwatanaasua mwaara kua timwa nyi mwariarave mwaitarove mwi kuara sia qintutama ri-aaro?

¹¹ Ne qutaa tuko. Te qintutama riauna kuara ini timwa nyi mwauko. Mwitaa suravanta né sia tiri kua qintutama ri-aavo.

¹² Ne mwatanyaa irainara ini timwa nyukanta né mwirara sia qutaa kuave tiavo. Né mwitaa tiavana ne naavunyaa irainara ini timwa nyiarinta, né ntataamase mwi kuara so qintutama rievareve?

¹³ Sia vainti mwovano naavuni Kotiva mwainani virave. Ne aasuma mwintai tukuko. Ni mwataqaa mwatataiva ne nraaru naavuni mwarivarave.

¹⁴ Nraaru ini saivaqava Mosesiva gumina mwatani mwaitaro kuanira mwarana oriqaantai utuse mwira satari ratoraqaa tuaare rasorave. (Nraase qoravano mwira takue sia qutu vuata tiro, Mosesiva mwitaa surave.) So ne mwataqaa mwatatai nraaqiarava ne mwariarinta nraaru Mosesiva kuanira mwarana utuse mwatonemase nivaqa satariqaa tuaare rasaivanta

¹⁵ nraase qoravano niara qutaa mwivave tisua sia qutu vinta taiqa viraitinta, mwisua esaa ena esaa ena qaqi mwariqi vivarave, tiro. Sisasiva mwitaa turama.

¹⁶ Kotiva mwataqi mwariasuara mwoqamase mwuntusa nisarora tiro, mwiva nrai mwaaqu nkuaiqa mwatataira tiri tivira. Mwitaa sirara tinta, nraase qoravano mwira mwaaquara qutaave tisua sia qutu vinta taiqa viraitinta, mwisua esaa ena esaa ena qaqi mwariqi vivara.

¹⁷ Kotiva nrai mwaaqu titovaro mwiva sia nraase qoraqaa kua mwatarero tukiso. Nraase qoravano sugema mwariate tiro, mwiva tukura.

¹⁸ Mwovano mwira mwaaquara qutaa mwivave ti mwarirava mwivama sia kua mwaraanaro. Mwovano mwirara sia mwivave ti mwarirava mwivama nrora kua mwaraanaro. Mate mwaa enara Kotiva ko timwase mwi vaintira qoririma saira. Mwi vaintiva Kotira mwaaqu nkuaiqa mwatatairara sia qutaa mwivave tira saara Kotiva mwira qoririma saira.

¹⁹ Mwaa irainarara saara kua vasiarano. Tomwavano mwataqi tukuvanta

nraase qoravano sia mwira riaria siraitinta, mwisua rupisi sirara riaria sinta mwariara.

²⁰ Sia suqe sia vaintisua mwovano mwovano nramwutaaga sitanta sia mwi tomwara riaria siraitinta, mwisua sia tomwavano mwainani vuara. Tomwavano tiri sia suqe aira ataa timwataaso tinta sia tomwavano mwainani vuara.

²¹ Mwisua mwitaa siavaro qutaa aira mware vari vaintiva sia aatu siraitiro, tomwavano mwainani vira. Mwiva visaro tomwavano mwira aira ataama mwataisanta nraase qoravano takuaavaro mwi vaintiva Kotira kua rietaro Kotira aira mware mwaira.

9

Sisasiva vu qimpo vaintira vu mpaيرا sora

¹ Sisasisa vitaro takuovaro vainti mwovano nrai nrora visosaqintai vu qimpa vuva mwauvanta

² Sisasisa vaintivaravano Sisasisa mwata rienta tinta, Mwaara kua tiara vaintio, ntavave qaqiraqa si irainarara mwasaisarove mwaa vaintira vu nrai nrora visosaqintai vu qimpa viva mwaiso? Nraive siso mwira nrosua qosuave qaqiraqa si irainarara utu saavarove mwira vuvano qimpa viso, tinta tuvo.

³ Sisasisa vaintivaravano mwitaa tuvaro Sisasisa qao tiro, Sia nrai qaqiraqa si irainarara mwaraira saara mwira vu qimpa viso. Siam mwira nrosua qosua qaqiraqa si irainarara utu saavaro mwira vu qimpa viso. Né mwi vaintiraqi Kotira kempusaqama aira takuaate tiro, mwira vuvano qimpa viso. Kotiva ni nti mataisana ne tukukavave.

⁴ Te Kotira aira ataa siarinto mwaraare. Ena siraro sia mwo vaintivano aira so mwaraanarove.

⁵ Ne mwataqe mwaitana tomwavano itainema sena ne itamaqina vuariro mwataqi mwaisua so takuevarave, tiro tuvo.

⁶ Sisasisa mwitaa timwa sero mwataqaa taara visise taaraqontai soraqamase mwiti vainti vuqaa naatauruse mwirara tiro,

⁷ Re Siromi nramaiqi untu rena vuri siqama saane, tiro. Sisasisa mwitaa tuvaro mwi vaintiva Sisasisa tunema untu

nrai vuri siqama sovaro mwira vuvano mpaيرا vuvaro mwi vaintiva mwintai untu nane so takuamaqi nrurama.

⁸ Mwiva so takuamaqi nri mwauvanta mwira nraavu mwataqa mwausua takuovaro aara tosani mwaitaro pata irainara nivaqa miate ti mwau vaintiva qaqi nruvanta mwisua mwira takuenta tinta, Nta vaintivave nriso? Aara tosani mwaitaro pata irainara nivaqa miate ti mwau vaintivave nriso? tinta.

⁹ Mwisua mwitaa tuvanta mwonravuvano tinta, So mwi vaintiva mwivave, tuvanta mwonravuvano qao tinta, Mwovanove. Mwira vuri votaa siva nriso, tuvaro mwi vaintiva nrine tiro, Ne mwaa mwivama suko, tiro tuvo.

¹⁰ Mwi vaintiva mwitaa tuvanta mwisua mwira mwata rienta tinta, Ntataama saisarove ri vuvano mpaيرا viso? tinta.

¹¹ Mwisua mwitaa tuvaro mwiva timwa nyiro tiro, Vainti mwovano mwira mwutu Sisasisa mwiva taara visise soraqamase ni mpuqaa naatauruse niara tiro, Siromi nramaiqi untu rena vuri siqama saane, tisana ne untu siqama saukaro ni mpuvano mpaira visana ne so takuamaqina nruko, tiro.

¹² Mwiva mwitaa tuvanta mwisua mwira qava rienta tinta, Mwi vaintiva ntaini visare nriaro? tinta. Mwisua mwitaa tuvaro mwiva tiro, Nrai ntainive vivaaso? Ne siavaqa takuauko, tiro.

¹³ Mwiva mwitaa tuvanta mwisua nraaru vu qimpo vaintira vita mwarenta uro Parasi vaintivaravano mwaunani vurama.

¹⁴ Sisasisa mwaara kua tu enaraqaa soraqamase mwi vaintira vu mpaira sorama.

¹⁵ Mwisua Parasi vaintivaravano sunani vitaqi uro sovanta Parasi vaintivaravano mwi vaintira mwata rienta tinta, Ntataama saisarove ri vuvano mpaira viso? tuvaro mwi vaintiva tiro, Mwiva soraqamase ni mpuqaa naatauru mataisana ne untu nena mpuri siqama saukaro ni mpuvano mpaira visana ne so takuauko, tiro.

¹⁶ Mwiva mwitaa tuvanta Parasi vainti mwonravuvano tinta, Mwi airara mwaraiwa mwaara enaqaa mwitaa siso. Mwiva mwaara enaqaa sia mwitaa siataara vasisaro mwiva kua qaanuase

mwitaa siso. Mwitaa sisorara tiro, mwi vaintiva sia Kotiva sinani tukivave, tinta. Tuvanta Parasi vainti mwonravuvano qao tinta, Ntataama serove qaqira vaintivano mwi airara nrora mwarai airara so mwaraanarove siso? tinta. Mwitaa timwa senta mwonravuvano mwo kua tuvanta mwonravuvano mwo kua tinta.

¹⁷ Parasi vaintivaravano qava mwira mwata rienta tinta, Mwiva ni mpu mpaيرا sairave tianarave. Mwi vaintirara re nara kuave tiaro? Mwiva ntataama mwai vaintivave ri vu mpaيرا saiso? Re tiri timwa tivivaqe riaare, tuvaroma vainti mwiva tiro, Mwiva paropeti vaintivano mwaiso. Kotiva mwira saisaqa sisaro mwiva aira mware mwaiso, tiro.

¹⁸ Mwitaa tuvanta Iutaa vaintivaravano sia mwira kuara qutaa kuave tiarera mwi vaintirara tinta, Re muna titara ni mpu mpaيرا viso tiaro. Nraaru sia ri vuvano mpaيرا vurave, tinta. Mwitaa timwa senta mwisua mwira nrosua qosua sapara suvanta

¹⁹ mwitanavano nruvanta mwisua mwitana mwata rienta tinta, Mwaa vaintiva initana nyaaqueve siso? Qutaave mwira nrora visosaqintai vu qimporave? Ntataama saisarove mwira vuvano mpaيرا visarove takuaise? tinta.

²⁰ Mwisua mwitaa tuvanta mwira nrosua qosua tinta, Mwaa vaintiva tiritana mwaaqueve. Mwira vuvano nraaru visosaqintai qimporave.

²¹ Nrai ntataa saisarove mwira vuvano mpaira viso? Nrai ntavave mwira vu mpaira saiso? Mwiva nrora tuaivave. Né nénta mwira mwata riaate. Mwiva so ini timwa nyianarove, tinta.

²² Mwira nrosua qosua Iutaa vainti nrora vaintivara aatu sitanta mwitaa turama. Nraaru Iutaa vaintivaravano mwitaa kua mwatate tinta, Vainti mwovano Sisairara mwiva Mesaia vaintivano tiri saisaqama sirero tukivave tiaso. Mwovano mwitaa tirarore, te mwira irora sinta mwaara nrauvuqintai mwira raaqu saararo mwiva mweva ne esaara vuarive, turama.

²³ Iutaa vainti nrora vaintivaravano mwitaa turara tinta, mwira nrosua qosua Iutaa vainti aatu sitanta tinta, Mwiva nrora tuaivave. Né nénta mwira mwata riaate, turama.

²⁴ Mwitavavano mwitaa tuvanta mwisua qavavaqa nraaru vu qimpo vaintirara sapara sinta mwirara tinta, Re Kotira riaria siataarave. Sisasiva sia suqe vaintive, tinta. Mwisua mwitaa tuvaro mwi vaintiva tiro,

²⁵ Sisasiva sia suqe vaintive siso suqe vaintive siso sia ne qintuta suko. Ni mpu qimpora mwiva mpaira sorara ne mwirara aasu qintuta suko, tiro.

²⁶ Mwiva mwitaa tuvanta mwisua mwira qava mwata rienta tinta, Mwiva ri narave utiso? Mwiva tinta ntataama setarove ri vu mpaira saiso? tuvaro vainti mwiva tiro,

²⁷ Ne vaa mwirara ini timwa nyukanta né siave riaavo? Né ntataa si santave qava mwi kuara riarentave tiavo? Névaqa mwo? Névaqa mwira vaintivaravaqa mwariarentave qava mwi kuara ni mata riaavo? tiro.

²⁸ Mwiva mwitaa tuvanta mwisua mwira nroraqamase irora sinta timwa mwinta tinta, Qao, revano mwira vaintivano mwaitara mwira kua riaaravave. Te tenta saivaqara Mosesira kua riaqi vuasuave.

²⁹ Nraaru Kotiva Mosesira timwa to kuara te mwi kuara riaqi vuasuave. Te Sisairara gumina vaintive turo. Te mwiva mwintai nri osarara sia qintuta suro, tinta.

³⁰ Mwisua mwitaa tuvaro mwiva nrai saqu nunkinkiraara tero mpo se tiro, Ni mpu mpaira sai vaintiva mwiva mwintai nri osarara né siavaqa qintuta siavo?

³¹ Te riauraro Kotiva qaqira vainti kua sia riaivave. Kotira kua riaasua Kotiva mwisua kua riaivave. Kotira utu tuaareraa vaintisua kua Kotiva riaivave.

³² Nraaru mwaa mwatara hoqarato enaraqaatairo sia vainti mwovano nrai nrora visosaqintai vu qipa vura mpaira sorave.

³³ Sisasiva sia Kotiva sinani tukuase titirina, mwiva sia so ni mpu mpaيرaitirinao, tiro.

³⁴ Mwi vaintiva mwitaa tuvanta mwisua mwira irora sinta tinta, Ri nrova qaqiraqa si airara mware ri mwatataivave. Re mwo? Re tirivaqave i mwaara kua timwa tivinarave siaro? tinta. Mwitaa timwa senta mwisua vainti mwira raaqu senta mwaatani pisorama.

³⁵ Mwisua mwira raaqu senta mwaatani pisoraro Sisasiva mwisua mwira raaqu senta pisorara riero mwi vaintirara mpuaama takuero mwirara tiro, Mwataqi mwatatai nraaqiarara re qutaa mwivave tinarave siaro? tiro.

³⁶ Sisasiva mwitaa tuvaro mwi vaintiva mwira mwata riero tiro, Nrora vaintio, mwiva ntavave? Re ni timwa migena ne mwirara qutaa mwivave tiase, tiro.

³⁷ Mwitaa tuvaro Sisasiva mwira timwa mwiro tiro, Re takue mwariara vaintiva ne mwivama riarara ti mwauko, tiro.

³⁸ Sisasiva mwitaa tuvaro mwiva tiro, Nrora vaintio, qutaa re mwivave, tiro. Mwitaa timwa sero mwiva Sisasira

vuqaa tori naquntaase mwira riariamase mwinto mwauvaro

³⁹ Sisasiva tiro, Ne nraase qora ntusama sirena mwataqi tukukavave. Vu qimpaisua takuaate tina, ne mwataqi tukukavave. Qaqi takuesua vu qimpa vuata tina, ne mwataqi tukukavave, tiro.

⁴⁰ Sisasiva mwitaa tuvanta Parasi vaintivaravano mwi kuara rienta Sisasira mwata rienta tinta, Tiri tivuve qimpa viso? tinta.

⁴¹ Mwitaa tuvaro Sisasiva mwisua timwa nyiro tiro, Ini vu qimpa visantavauma kuavano sia iniqaa vasianarove. Né tinta, Te so takuauro, tiarara tiro, kuavano iniqaa vasianarove, tiro. Sisasiva mwitaa turama.